

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

[li.remissvar@regeringskansliet.se](mailto:li.remissvar@regeringskansliet.se)

[li.smf@regeringskansliet.se](mailto:li.smf@regeringskansliet.se)

## **Remissyttrande över betänkandet Anpassning av svensk rätt till avskogningsförordningen (SOU 2025:17)**

Norra Skog är en skogsägarförening som ägs av drygt 27 000 enskilda skogsägare med ett samlat skogsinnehav på cirka 2,2 miljoner hektar skogsmark i de fyra nordliga länen. Föreningens huvudsakliga uppdrag är att företräda det privata enskilda skogsbruket, driva skogsbruksverksamhet och produktion i egen industri samt virkesförmedling av skogsråvara till extern industri.

Den industriella verksamheten omfattar tre moderna sågverk i Sävar, Kåge och Hissmofors, en stolpfabrik i Agnäs samt flera förädlingsenheter med hyvleri, impregnering och måleri. Produktionen omfattar sågade och hyvlade trävaror, svarvade stolpar samt förädlade byggprodukter som trall, ytterpanel och reglar. Genom avancerad teknik, hög andel kärnved och hållbara processer skapas kvalitetsprodukter. Allt spill tas tillvara i form av biprodukter som spån, flis och bark, vilket gör industrin resurseffektiv och klimatsmart.

### **Inledning**

EU:s avskogningsförordning har ett i grunden lovvärt syfte – att motverka avskogning och skogsförstörelse globalt. Men för Sveriges del är detta ett problem som inte existerar. Svenskt skogsbruk präglas av långsiktighet, reglering och hållbarhet, och det finns ingen avskogningsproblematik att adressera. Den svenska skogslagstiftningen tillsammans med miljöbalken, artskyddsförordningen och certifieringssystemen ger redan ett starkt skydd mot både avskogning och skogsförstörelse.

Förordningen kommer att få långtgående negativa konsekvenser för svenska skogsägare och företag. Konsekvensen är administrativt väldigt betungande och medför ett enormt resursslöseri för aktörer som redan omfattas av stora administrativa krav kopplat till tillsyn och spårbarhet. Bara på Norra Skog läggs enorma resurser på teknisk utveckling och flertalet medarbetare behöver ägna betydande delar av sin arbetstid åt att hantera dessa nya krav.

Regelverket hämmar konkurrenskraften, skapar rättsosäkerhet och riskerar att straffa formaliafel snarare än att motverka verkliga miljöproblem. Norra Skog uppmanar därför regeringen att kraftfullt verka inom EU för att ändra förordningen eller förhindra att den tillämpas på länder som Sverige där syftet redan är uppfyllt genom existerande regelverk.

När det gäller det aktuella betänkandet förstår Norra Skog att utredarens möjligheter att förhindra förordningens effekt är begränsad och utifrån de förutsättningar som utredaren haft anser Norra Skog att utredaren i flera delar gjort ett välavvägt arbete. Regelverket är komplext och dåligt anpassat till svenska förhållanden, särskilt det småskaliga privata skogsbruket. Inom ramen för uppdraget har dock utredningen lyckats tydliggöra viktiga gränsdragningar och föreslagit flera rimliga lösningar.

### **Sammanfattning**

För att säkerställa en rättssäker och proportionerlig tillämpning av EUDR måste den svenska implementeringen utgå från våra förhållanden och inte innebära en överimplementering.

- Förslagen riskerar att leda till överimplementering och onödig rättsosäkerhet.
- Straffsanktioner måste vara tydligt avgränsade och reserveras för allvarliga överträdelser.
- Vad som är ”relevant lagstiftning” måste vara lätt att förstå, följa och visa efterlevnad av.
- Kontrollsystemet bör vara anslagsfinansierat, inte avgiftsbelagt för enskilda aktörer.
- Definitioner av nyckelbegrepp bör införas direkt i skogsvårdslagen – inte via hänvisningar.
- Sverige har redan klassificerats som lågriskland – ytterligare reglering i det syftet behövs inte.
- Skyddsvärda skogar bör hanteras via områdesskydd, inte genom generella avverkningsförbud.

### **Undvik överimplementering och oskäliga straff**

Utredningens förslag innebär att även oaktsamhet ska kunna leda till straffansvar, vilket går längre än vad både EUDR och miljöbrottsdirektivet kräver. För juridiska personer finns inte något krav på kriminalisering i direktiven. Utredningens förslag innebär risk för att små misstag kan leda till straff. Det kan röra sig om exempelvis bristande dokumentation, spårbarhetsfel eller otydliga definitioner.

Vi anser att straff ska bara gälla vid uppsåt eller grov oaktsamhet, mindre fel bör hanteras genom mildare åtgärder, inte straff. Vidare att artskyddsfrågor inte automatiskt ska ingå, utan hanteras genom beslut från Skogsstyrelsen.

Straffskalorna är i flera delar oproportionerligt höga, särskilt i jämförelse med exempelvis timmerhandelslagen och bör därför omprövas.

Sammanfattningsvis uppmanar Norra Skog regeringen att visa stor återhållsamhet vid införandet av straffbestämmelser i den kommande propositionen. Den föreslagna ordningen riskerar annars att leda till rättsosäkerhet, orimliga konsekvenser och oproportionerliga straff – i ett land där avskogning inte förekommer.

### **Inkludera inte artskydds- och miljöprövningsförordningen som relevant lagstiftning**

Norra Skog anser att artskyddsregler och miljöprövningsförordningen inte bör betraktas som relevant lagstiftning enligt EUDR, eftersom de inte uppfyller förordningens krav på tydlighet, rättssäkerhet och direkt koppling till markens rättsliga status. Begreppet "relevant lagstiftning" i EUDR förutsätter att den nationella rättsregeln är så tydlig att verksamhetsutövaren på förhand och med säkerhet kan fastställa om en viss avverkning eller åtgärd är tillåten. Denna grundläggande rättssäkerhetsprincip uppfylls inte av artskyddsförordningen. Det handlar om en regelstruktur som till sin natur är allmänt formulerad, svårtolkad och starkt beroende av platsens ekologiska förutsättningar, vetenskaplig tolkning och ibland nytolkningar i praxis. Detta har väldigt stor betydelse inom skogsbruket, där rättsläget är komplicerat och möjligheterna att i förväg klarlägga rättsläget är starkt begränsade för enskilda skogsägare.

Artskyddsfrågor istället bör hanteras genom särskilda och platsspecifika beslut från Skogsstyrelsen – till exempel förelägganden, områdesskydd eller beslut i samband med samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken eller 30 § skogsvårdslagen. Det är först i dessa sammanhang som det går att fastställa en tydlig koppling mellan en rättsregel och en specifik geografisk plats, vilket är en förutsättning för att det ska kunna utgöra "relevant lagstiftning" enligt EUDR.

Att införa artskyddsregler i generell form som relevant lagstiftning utan denna koppling skulle innebära en oacceptabel grad av osäkerhet – särskilt om det i nästa steg kopplas till sanktionsavgifter eller straff. Mot denna bakgrund anser Norra Skog att:

- Artskyddsregler inte ska inkluderas som relevant lagstiftning i generell form.
- Bara konkreta, rättskraftiga myndighetsbeslut som gäller en viss plats ska kunna utgöra grund för relevant lagstiftning.
- Det måste vara möjligt för en verksamhetsutövare att med rimlig insats avgöra om ett område omfattas av förbud.

**Avvisa sanktionsavgift om upp till fyra procent**

Förslaget att införa en administrativ sanktionsavgift på upp till 4 procent av årsomsättningen är oproportionerligt, särskilt eftersom överträdelser kan bestå av mindre misstag i dokumentation. Utredningen visar tydligt att det svenska systemet för företagsbot redan uppfyller kraven i miljöbrottsdirektivet, som anger att böter kan bestämmas som en procentandel av årsomsättningen eller som ett fast belopp. Att införa en separat och hög sanktionsavgift som föreslås i utredningen leder till en dubbelreglering och innebär att två parallella system med olika påföljdsnivåer skulle tillämpas samtidigt. Det riskerar att skapa en oproportionerlig sanktionsnivå, särskilt när det gäller mindre misstag eller administrativa avvikelser.

**Finansiera kontroller genom anslag – inte genom avgifter**

Vi delar den bedömning som görs i utredningen, där man tydligt argumenterar för att en avgiftsfinansierad modell riskerar att försämra svenska företags konkurrenskraft och samtidigt öka deras administrativa börda i onödan. Regelverket medför stora kostnadsökningar inte minst kopplat till nya krav på spårbarhet och dokumentation. Om myndigheternas kontrollverksamhet dessutom finansieras genom avgifter läggs ytterligare bördor på företagen, vilket särskilt slår hårt mot svensk exportindustri. Att införa ytterligare kostnader i form av kontrollavgifter riskerar därmed att kraftigt försämra konkurrensförutsättningarna för svenska produkter i relation till både tredjeland och andra EU-länder.

**Sverige är ett lågriskland – inga ytterligare regler krävs**

Sverige har redan klassificerats som ett lågriskland enligt EUDR. Att införa ytterligare regler för att "säkra statusen" är därför överflödigt.

**Definitioner ska skrivas direkt i lag**

För att ge tydlighet till rättstillämpningen måste definitioner av centrala begrepp som "urskog", "skogsförstörelse" och "skogsplantage" skrivas in i skogsvårdslagen, inte genom hänvisning till EU-förordningen. Vidare behöver dessa och andra relevanta begrepp vara tydliga och rättsäkra samt ha tydlig förankring i Sveriges nationella ekologiska förutsättningar, vilka varierar stort inom landet.

**Områdesskydd för urskogar**

Det finns inte behov av ytterligare reglering för att motverka skogsförstörelse i Sverige. Den befintliga svenska lagstiftningen, tillsammans med miljöcertifieringar och tillsynssystem, ger redan ett mycket gott skydd.

Merparten av de urskogar som finns redan omfattas av någon form av skydd, och det finns därför inget behov av generella avverkningsförbud eller tillståndsplikter i dessa områden. Vi delar utredningens bedömning att ett sådant ingrepp i äganderätten inte skulle vara proportionerligt eller ändamålsenligt.

Däremot ser vi positivt på utredningens förslag om en anmälningsplikt för avverkning i urskog, förutsatt att denna tillämpas med tydlighet och rättssäkerhet. Det är avgörande att Skogsstyrelsen får ett tydligt uppdrag att bistå markägare med att avgöra om ett område klassas som urskog eller inte. En sådan skyldighet bidrar till att det blir möjligt för skogsägare att agera korrekt utan att riskera oavsiktliga fel.

Vidare anser vi att områdesskydd är en lämpligare metod än generella restriktioner när det gäller långsiktigt skydd av urskog. Dessa skogar har ofta höga naturvärden och förtjänar därför att prioriteras inom ramen för det formella skyddsarbetet. Ett områdesskydd skapar tydliga förutsättningar för såväl naturvärden som markägaren, och det ger rätt till ekonomisk kompensation vid inskränkningar i brukandet. Vi föreslår därför att skydd av urskog bör lyftas in som en särskild prioritering i den nationella strategin för formellt skydd av skog.

### **Positivt med myndighetsstöd till verksamhetsutövare**

Vi välkomnar utredningens förslag att den behöriga myndigheten ska ha i uppgift att stötta verksamhetsutövare i att uppfylla kraven i EUDR.

### **Risker vid tillämpning på produkter och export**

Ett särskilt problem uppstår för produkter som består av blandad råvara – exempelvis papper och pappersmassa. Enligt nuvarande tolkning av EUDR (FAQ version 4, april 2025) innebär en överträdelse på en enskild plats att hela produktpartiet som innehåller råvara från den platsen kan förbjudas att sättas på marknaden. För svensk skogsindustri kan det innebära att en mindre oavsiktlig avvikelse i artskyddsbedömningen får omfattande ekonomiska konsekvenser, inklusive produktförbud för stora volymer material som redan är inarbetat i tillverkningskedjan. Detta är inte förenligt med proportionalitetsprincipen i artikel 24 EUDR.

### **Händelsestyrda kontroller**

Vi tillstyrker utredningens förslag att händelsestyrda kontroller, dvs. kontroller som genomförs till följd av misstanke om överträdelse, ska kunna medföra kostnadsansvar för den berörda aktören, förutsatt att det finns saklig grund för detta. Däremot bör regelverket utformas så att avgift inte automatiskt utgår vid mindre avvikelser eller när kontrollen inte leder till vidare åtgärder. En sådan proportionalitet är viktig för att undvika oskäligen

kostnader, särskilt för mindre aktörer. Erfarenheter från livsmedelssektorn visar att det är möjligt att reglera denna typ av kontroller med rimlig balans mellan effektiv tillsyn och rättssäkerhet, och vi anser att motsvarande hänsyn bör tas i den slutliga regleringen.

### **Ta hänsyn till småskalig och leveransbaserad struktur i Sverige**

Sverige har en unik skogsstruktur med över 300 000 enskilda privata skogsägare, varav många bedriver ett småskaligt och långsiktigt hållbart skogsbruk. En betydande del av virkesflödet i Sverige sker i form av så kallat leveransvirke, där skogsägaren själv ansvarar för avverkning och försäljning av mindre volymer virke direkt till köpare. Denna modell är djupt förankrad i svensk skogstradition och bidrar till levande landsbygder, lokal sysselsättning och ett decentraliserat skogsbruk.

Det är därför av största vikt att den svenska implementeringen av EUDR inte skapar oproportionerliga hinder för dessa skogsägare. Regelverket måste utformas så att det är möjligt att uppfylla kraven även vid små volymer och utan tillgång till omfattande administrativa resurser. Regeringen bör därför särskilt värna möjligheten att fortsatt bedriva leveransvirkesbaserat skogsbruk utan att detta leder till orimliga kostnader, rättsosäkerhet eller risk för sanktioner vid mindre misstag. Detta är avgörande för att upprätthålla förtroendet för lagstiftningen och för att säkerställa att även små aktörer kan bidra till målen om hållbart skogsbruk och spårbarhet.

### **Avslutande kommentar**

EUDR är en förordning som redan i sin grundform innebär omfattande administrativa krav och stora osäkerheter. Avskogningsförordningen skapar orimliga kostnader och osäkerhet för skogsbruket/skogsnäringen som redan följer strikta regler. Svenskt skogsbruk har redan en mycket hög grad av spårbarhet och tydliga regelverk i lag samt tradition för att säkra skogsmark som resurs för framtidens samhälle. Utredningen konstaterar själv att det finns oklarheter kring flera centrala begrepp. Det är därför avgörande att svensk rättstillämpning inte skapar ytterligare komplexitet eller osäkerhet, särskilt för mindre skogsägare. Straff och sanktioner måste vara rimliga och rättsäkra, och kontrollsystemet måste utformas utan att försämra konkurrensförutsättningarna för svenskt skogsbruk.

För Norra Skog

Jonas Eriksson  
Medlemschef, Norra Skog

Ida Nyberg  
Jurist, Norra Skog